

ישעיה ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבמוסדות "מקור חיים" בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א

בית הכנסת "זכור לאברהם" פיצ'וטו רחוב מפרץ שלמה 100, קרית שרת חולון

גליון מס' 274

ערש"ק פרשת "בהעלותך" ח' בסיון תשע"א

תוכחה מתוקה

הספינה הרימה עוגן, טיול החלומות כבר עומד להתחיל. הקרבניט של הספינה מדבר ברמקול ומספר על שכלולי הספינה ועל בטיחותה, ומאחל לכולם טיול נעים ומהנה. עמות מספר עברו והספינה בלב ים, רק מים ושמים נראים. את האוירה הנעימה הפסיק קול צורם של מהלומות פטיש. חיפוש קל גילה שהנוסע ששכר חדר בירכתי הספינה, מנסה בקדחתנות לעשות חור בספינה וטענתו בפיו: רוצה הוא לדג ומתעצל הוא לעלות לסיפון, ולמוכיחי שיכול הוא להטביע את כל הספינה על נוסעיה, תירץ שזה חדרו הפרטי ששכר וזכותו לעשות בו כרצונו. כמובן שלא העילו כל תירוציו הוא נשלח מידית לפסיכיאטר קליני להמשך טיפול... אחים ואחיות יקרים במה דברים אמורים, עם ישראל ערבים זה לזה, וחטא של יהודי בפולין יכול להשפיע על יהודי בקנדה, ועבירה של יהודי בתאילנד יכולה לסכן יהודי שנמצא בשרא, ולכן חובה גדולה מוטלת עלינו להוכיח, להסביר ולהתריע בפני כל חטא ועוון, ולנסות בכל כוחינו להחזיר למוטב כל יהודי, אך בד בבד התוכחה צריכה להיות בצורה נינוחה ועדינה, לא בצורה פוגעת ולא בפני רבים. וכבר כתב הנשר הגדול רבינו הרמב"ם זצ"ל (דעות ו,ו) "הרואה את חבירו שחטא או שהלך בדרך לא טובה, מצוה להחזירו למוטב ולהודיעו שהוא חוטא במעשיו הרעים. וצריך להוכיחו ביחודי בינו ובין עצמו, וידבר עימו בנחת ובלשון רכה, ויודיענו שאינו אומר לו אלא לטובתו להביאו לחיי העולם הבא". ובספר מרגינתא טבא כתוב: "אף בשעת תוכחה יוכיח בדברים רכים ובנחת, וישער בנפשו כאילו הוא מוכיח את רבו". רבינו החפץ חיים זצ"ל היה תמה: מה נשתנה מצות התוכחה הנאמרת בהרבה מקרים בכעס וברוגז משאר מצוות עשה שבתורה. האם יעלה על הדעת של אדם משראל להניח תפילין ברוגז או לאכול מצה בזעם? וגם בפרשתינו מצינו שהקב"ה ישתבח שמו לעד כשהוכיח את אהרון ומרים על שדיברו במשה, השתמש בלשון "נא", ואין נא אלא לשון בקשה כמו שכתב רש"י זצ"ל. אחים יקרים, בואו ונתחזק ביותר במצוות שבין אדם לחבירו, נוכיח בנחת ובצורה לא פוגעת, כך נזכה לטובה ולברכה ולגאולה במהרה.

"היכן משרה ה' שכינתו?"

דיו רב נשפך מקולמוסם הזהב של גדולי ישראל בגודל מעלת מידת הענווה. הקב"ה בכבודו ובעצמו בחר לו להשכינ שכינתו דוקא על אדם בעל מידת הענווה כמבואר במסכת סוטה (ה) דרש רב עיורא ואיתימא רבי אלעזר: בא וראה שלא כמידת הקב"ה מידת בשר ודם. מידת בשר ודם גבוה רואה את הגבוה ואין גבוה רואה את השפל, אבל מידת הקב"ה אינו כן, הוא גבוה ורואה את השפל שנאמר: "כי רם ה' ושפל יראה"! ועוד נאמר שם על הפסוק: "ואת דכא ושפל רוח", שהקב"ה משכינ שכינתו אצל הענו! אולם ידוע הדבר שככל שדבר יקר יותר, כך קשה יותר להשיגו ולקנותו בקניין אמת, משה רבינו אדון הנביאים, התעטר במידה הנפלאה זאת כמו שמעידה תורתנו הקדושה: "והאיש משה ענו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה". וכבר שאל הרה"ק צדיק יסוד עולם רבי חיים מרדכי מנדבורנא זצ"ל, שיפלא הדבר כיצד יכל משה רבינו ע"ה לראות את עצמו שפל מכל שאר בני אדם שבעולם, שהרי בודאי לא נסתרה ממנו הידיעה כי זכה למדרגת הנבואה והתגלות אלוקית שלא זכה לה שום אדם בעולם לפניו ולא אחריו! ותירץ בשם אחד מקמאי (יש המייחסים תירוץ זה להרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ זצ"ל, זיע"א) שכאשר עלה משה רבינו למרום לקבל התורה, הגיע אל היכל אחד שהיה מאיר באור יקרות, מלא זיו ומפיק נוגה, ושאל משה רבינו מה טיבו של היכל זה והאור הגדול הבוקע ממנו? והשיבו לו כי זוהי מצות תפילין ברה. אמר משה בודאי היא נעשית מכסף וזהב או מאבנים טובות ומרגליות, אמרו לו כך שנינו (שבת קח.): "כותבין תפילין על גבי עור בהמה טהורה ועל גבי עור חיה טהורה ועל גבי עור נבלות וטריפות שלהן ונכרכות בשערן ונתפרות בגידן". שוב הגיע אל היכל אחר אשר היה מאיר וזורח בכל העולמות, ושאל משה מה טיבו ואורו של היכל זה? והשיבו לו אשר זוהי מצות ציצית. ושאל במה מקיימים מצוה נעלה ויקרה זו, והשיבו לו בחוטי צמר ובחוטי פשתן (מנחות לט). שוב הגיע אל היכל אחר אשר אורו זורח מסוף העולם ועד סופו, שאל מה טיבו של היכל מאיר זה? והשיבו לו כי זו היא מצות סוכה. שאל ובמה מקיימים מצות סוכה, השיבו לו בפסולת גורן ויקב (סוכה יב), כיון ששמע משה כך, אמר אם כן משמע כי דרכו של הקב"ה להשרות שכינתו דוקא על הפחותים, ולכן לרוב פחיתותי בחר דוקא בי לעלות למרום ולקבל את התורה הקדושה. ומכאן הגיע משה רבינו להיות ענו מכל אדם אשר על פני האדמה! ועל פי זה התבאר הכתוב כמין חומר: "והאיש משה ענו מאד מכל אדם", הכיצד יתכן הדבר שהאדם שנבחר לעלות למרום ולקבל את התורה יהיה לענו הגדול בעולם, ומשיב הכתוב: "אשר על פני האדמה", רוצה לומר כי ראה אשר דוקא הדברים הפחותים והנמוכים על פני האדמה, המה נבחרים להתקרב אליו יתברך שמו, כגון עור בהמות, נבלות וטריפות לתפילין, צמר ופשתן לציצית, פסולת גורן ויקב לסוכה, והר סיני לקבלת התורה, ומזה הסיק משה שהקב"ה משרה שכינתו דוקא על השפלים, ומכאן בא לגודל הענווה! ("דבר חיים" עמ' רצט'). קוראים אהובים, כעת לא נותר לנו אלא להתחזק בלימוד ספרי מוסר המבארים גודל המידה הנפלאה, ויחד עם תפילה לה' יתברך, נזכה לענוה אמיתית ואזי ה' יתברך ישרה שכינתו בינינו בבניין בית מקדשינו ותפארתינו במהרה!

זמני כניסת שבת ויציאת השבת

לרכנו תם	יציאת השבת	כניסת השבת	ת"א
21:00	20:29	19:26	ת"א
21:03	20:27	19:09	י-ם
21:01	20:31	19:17	חיפה

הפסרת השבוע: "רני ושמוח"

מטעמים לשבת

"קולו של יעקב", שהמילה "מאוד" מורה על עושר, כמו שדרשו חז"ל: "ואהבת את ה' אלוהיך... ובכל מאודך", בכל ממונך. ומשה רבינו היה עשיר מופלג, כי באוהלו עלה מחצב של אבן ספירנון, ממנו חצב את לוחות הברית, ומהשבבים התעשר עושר רב. והנה עני שהוא עניו, אין זה רבותא, שכן "תחנונים ידבר רש". לפיכך מדגישה התורה שמשה רבינו היה עשיר, והיה מופלג ב"מאודו", ובכל זאת היה העניו בכל האדם!

(מעין השבוע)

"והאיש משה עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה" (יבג), כתב בספר "בינה לעיתים": "והאיש משה" – זכה משה להיות "איש", אדון ואב לכל הנביאים, משום "עניו מאוד מכל האדם" – אש על פני האדמה" – שהיה רואה את כל אחד במדרגה יותר גבוהה הימנו, על כן היה הוא גבוה מן הכל. (מעינה של תורה)

אינו מעורר תאוות גשמיות, וממילא נפשנו יבשה", המעלה שבנפש נעשית יותר נמוכה, כיון שאין איתנו עוד תשוקה לתאוות ומתוך כך גם השכר פחות, וזהו ההמשך "והמן כזרע גד הוא ועינו כעין הבדולח", דהיינו שזה היה עיקר טענתם, שמה שהמן משובח ומזוכך כל כך, הוא להם לגריעות והפסד, כי מחמת זה יופחת להם שכר מצוותיהם.

(תורת הפרשה)

"והאיש משה עניו מאוד מכל האדם" (יבג), התחיל ב"איש" וסיים ב"אדם". פירש הרב "עולת תמיד" זצ"ל בספרו "צמח צדיק": חז"ל אמרו שישנן ארבע דרגות, זו למעלה מזו: אדם, היא הדרגה הנמוכה ביותר, ומעליה גבר, אנוש, והדרגה העליונה – איש. וזהו שאמר הפסוק: למרות שמשה רבינו היה איש, בדרגה עליונה ביותר, הוא היה עניו מכל האדם, אפילו מאלו שהיו בדרגה הנמוכה ביותר! פירוש נוסף פירש הגאון רבי יעקב רקח מדמשק זצ"ל בספרו

"ויעש כן אהרון" (חג),

אמרו חז"ל: להגיד שבחו, שלא שינה. ותמוה: וכי יעלה על הדעת, שאהרון קדוש ה' ישנה ממה שמשל רבינו אמר לו מפי גבורה? אלא מה אמר מרן ה"חזון איש" זצ"ל, זהו הטבע האנושי, לחדש חידושים, ולהוסיף נופך אישי. ואהרון ילמד אותנו, שעלינו להימנע מכך, ולעשות בדיוק מה שצריך, ולא לחדש דברים חדשים! "צאי לך בעקבי הצאן, ורעי גדויתיך על משכנות הרועים", ללכת אך ורק בדרכי אבותינו הקדושים!

(מעין השבוע)

"ועתה נפשנו יבשה אין כל בלתי אל המן עינינו" (יאג), כתב בספר תורת מהרי"ן: נראה לפרש על פי מאמר חכמינו (אבות פרק ה'): "לפום צערא אגרא", כלומר לפי גודל הצער והקושי שיש לאדם להתגבר על יצרו, כן גודל השכר. וכיון שהמן היה לחם אבירים, לחם שמלאכי השרת ניזונים בו, בודאי שהוא

מזקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

בכך, לא רק של כבוד תלמיד חכם, אלא גם בהליכה בדרכי המקום. שכך אמר שלמה: "ואני אוהבי אהב" – במעשי המרובים מחוכמתו, ובזריזותו למצוות, מוכיח הוא אהבת ה' והבורא אוהבו. אך אתה, בקרירותך למצוות, דוחה אהבת הבורא – ודוחה גם את אהבת...

פסוקים

בהקרבת נחשון בן עמינדב, המקריב הראשון, לא כתוב "נשיא" וכתוב בו "ויהי המקריב ביום ראשון", בלשון צער. ואמרו חכמים שבאו שינויים אלו כדי שלא תזוז עליו דעתו ולא יחשוב עצמו כמלך על שהקריב ביום הראשון, יום חנוכת המשכן, וכדי שיתאזר בענווה. **הגאון רבי אברהם ביתאן זצ"ל מג'רבה**, היה אחד מגאוני דורו. כאשר **הגאון רבי יהודה נג'אר זצ"ל** מתוונס חיבר את ספרו "שבות יהודה" על המכילתא, עיין בו רבי אברהם והיו לו השגות על כמה מחידושי הספר. הגיעו הדברים לאוזני רבי יהודה נג'אר, שחיכה לשעת הכושר להיוועד עם רבי אברהם ולהתפלפל עימו, כדי להוכיח לו את צדקתו. פעם נסע רבי אברהם לתנויס לרגל מסחרו, ובשהותו שם התגורר בשכונת "חומת אלג'רבה". שמע רבי יהודה, ושלח אליו שליח שיזמינו להיוועד עימו. הלך השליח, פגש ברבי אברהם, ושאלו: "כבודו רבי אברהם ביתאן?". אמר לו: "לאו". ומדוע? כי אין הוא רבי אברהם, אלא אברהם סתם... שב השליח, וסיפר שלא מצאו. אומנם יש שם אורח מג'רבה, אבל אין הוא רבי אברהם אחריו מחפש הרב... שלחו הרב לחפש שוב, שכן יודע הוא שרבי אברהם הגיע לכאן לביקור. שוב פנה אליו, ונענה בשלילה. שאל: "ומה שם כבודו?", וענה: "אברהם עידאן"... הודיעו השליח שהרב מבקש להיוועד עימו, ועלה לישיבתו. "כי הנה המלכים נועדו", מאן מלכי רבון, והתעצמו ביניהם במלחמתה של תורה!

(מעין השבוע)

רבתינו הודיעונו, שבשעתו התעצלו הנשיאים בנדבת המשכן. אמרו: "יתנדבו ישראל בתחילה, ומה שיחסר – נשלים". כיון שהתנדבו ישראל הכל, לא נותרו להם אלא אבני החושן. ומכיון שנתעצלו, חסרו אותיות משמם, ונכתב: "והנשאם הביאו" בלא יו"ד. כיון שכך, התנדבו בחנוכת המזבח תחילה, הפיקו את הלקח והזדרזו במצוה. ובענין זה – סיפור. שני תלמידי חכמים היו בשאלוניקי לפני כמאתיים וחמישים שנה. ובאמת אין זה מדוייק. שאלוניקי עיר מלאה חכמים וסופרים, היתה, ובראשם פאר העיר והדרה **הגאון רבי יוסף מולכו זצ"ל**, בעל "שולחן גבוה" ושר"ת "אהל יוסף", תלמיד הגאון בעל השו"ת "בית דוד" זצ"ל. אבל בבית מדרשו של רבי יוסף מולכו למדו שני חכמים. האחד בקי בכל הש"ס, בבלי וירושלמי, ספרא וספרי, מכילתא ותוספתא, ראשונים ואחרונים, הלכות ואגדות. חריף היה, מפלפל ומחדש ברוב ברק וכישרון. אך בה בעת "בעל הנה" היה, אוהב מעדנים ולצעוד מעדנות, וקל דעת במקצת בשמירת הלשון וחרדת המצוות. השני, לעומתו, לא הצטיין בכישרונותיו ואף לא בזיכרונו. שוקד היה על התורה יומם ולילה, קורא בנעימה ושונה בזימרה מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים, ומהם למשניות וגמרא וזוהר וספרי מוסר, אך פילפולים לא השמיע ומערכות לא חידש. ענוותן ושפל ברך היה, נכנס בכפיפה ויצא בגחינה, הסתפק במועט וצנוע באורחותיו, והתייחס ביראת חטא מופלגת ובזריזות לכל דבר מצוה. בכל יום היה התלמיד הראשון פונה אל הגאון רבי יצחק מולכו זצ"ל, אחיו של רבי יוסף, ומשמיעו מחידושי המבריקים, קושיא חמורה ותירוץ מחודד, מגובה בראיות מוצקות כדי בקיאותו הטובה עליו. היה רבי יצחק נהנה ומשבח את הדברים, אך בראותו את התלמיד השני נכנס קם היה עומד מלוא קומתו בכבוד מופגן, אותו לא הראה לחבירו הלמדן כלל ועיקר. נפגע הלמדן, ודרש הסבר. אמר לו: מצות עשה מקיים אני

חידת השבוע

מצאו בשני מקומות בפרשתינו גותם של כפוי טובה.

את התשובות יש לשלוח לפקס: 03 558 4485

בין הפותרים נכונה יוגרל (אחת לחודש)

אחד מספריו של מו"ר עט"ר ראש הישיבה הרה"ר יוסף מוגרי שליט"א

והייתם לי סגולה

בספר צעטיל קטן מרביו הקדוש הרבי ר' אלימלך ז"ל, כתב וזה לשונו: "כשיתחיל להתעורר בו מידה רעה, חס ושלו, ממידות רעות שהוא רגיל בהם, יאמר תיכף ומיד בזה הלשון ובכל כוחו: הכנעני החייתי האמורי הפריזי החייו והיבסי והגרשני, וינצל". ע"כ.

(אורך אפיים)

מדברי ראש הישיבה הרב"ג ר' יוסף מוגרב' שליט"א

החינוך הבנים

על הרוגע ועל השלווה

בכנס מחנכים ומנהלי מוסדות שהתקיים בניר עציון, נשא דברי חיזוק הגאון רבי אהרון ליב שטיינמן שליט"א, שיחד את דבריו לחשיבות מעמדו של ה"מלמד". בין היתר, עמד על הצורך של המלמדים והמנהלים לשמור על "רוגע נפשי" בעת עוסקם במלאכת החינוך. להלן קטע מתוך דבריו של ראש הישיבה: "מטבע הדברים יש תמיד ילדים שמרגיזים, אם בכוונה או שלא בכוונה, תמיד יש כאלה, ולא ניתן לצפות שכל הילדים יהיו שקטים. בודאי שיש קשיים רבים, והמלמד צריך שישאר רגוע, וזה מאוד קשה. בפרט שיש כל מיני מצבים, פעמים הוא בא מהבית עייף, או בגלל כל מיני דברים שבבית לא קל - ולפעמים אפילו מצבים קשים מאוד, והוא צריך ללמד והילדים מרגיזים. ממילא קורה שהוא מגיב על כך במילים קשות, ולפעמים מוציא מפיו גערה ונזיפה אשר מאוד מביישות את הילד, וכתוצאה מכך הילד מרגיש ששוברים אותו, ולפעמים באמת מזיקים לו בכך". ראש הישיבה הוסיף: "אלו מעשים שבכל יום, ולכן באנו להזכיר שהמלמד צריך להיות רגוע, זה לא כל כך קל, וצריך לכך הרבה סיעתא דשמיא, ועל כן יש לגייס את כל כוחות הנפש כדי להתגבר". דברי ראש הישיבה שליט"א יפים וטובים לא רק כלפי המלמדים, אלא בעיקר כלפינו ההורים. בית שמנוהל בשלווה ורוגע, מצמיח ילדים רגועים, ובית שמתנהל בלחץ, מוליד ילדים רועשים וגועשים. כולנו יודעים כמה היינו "רוצים" להיות רגועים, ומדוע שלא נפעל להשיג זאת? חובתינו לעבוד על עצמינו. לנהל את הבית בקול דממה דקה, מתוך רוגע, נחת, שמחה, בית שלילדים יהיה "כיף" לגדול בו ולהגיע אליו, ובדרך זו נזכה לחנך דורות ישרים מבורכים.

שלום בית

לעלות ביחד

בספר אהבה ורעות כתב שהתופעה שמתרחשת בנישואין כאשר בן זוג עולה ברוחניות ומותיר את בן זוגו מאחור אינה נדירה. כמובן, מקרה כזה מצמיח בעיות, ועלול להוביל אחריו קנאה וקפדה. התוצאה עלולה להיות כפי שמובא במדרש: שנאה, ונסיון למנוע מבן הזוג עליה רוחנית. למשל, בעל מסוגל להחליט שרצונו ללמוד בכל ערב. כמובן שפעולה זו היא חיובית כי בעקבותיה הוא יעלה בתורה ובמצוות, אך יתכן שתגובת אשתו עלולה להיות התנגדות, כי לימודו בערב יטול מזמנו לבלות איתה. היא תאמר לבעלה שאין לה חפץ בלימודו, או שהיא לא מסוגלת לסבול בדידות גם בערב. התגובה הרצויה תהיה כמובן לעודד את הבעל ולנסות לעלות ברוחניות בד בבד עימו. אולם קיים גם מצב הפוך שהאישה תחליט שעליהם להיזהר יותר בשמירת הלשון, או להקפיד לאכול רק אוכל בהכשר מהודר יותר. בעלה עלול לחלוק ולטעון שאינו זקוק לזהירות נוספת בלשון הרע, וההשגחה שסמכנו עליה עד עכשיו מספיקה לדעתו. עדיף כמובן שהבעל יסכים לשיפור רוחני כרצון אשתו. הדרך היעילה ביותר למניעת מריבות בתחומים האלו, היא להקצות זמן מיוחד לבן הזוג. כשהבעל טרוד מאוד במלאכתו או בלימודו עד שאין לו זמן עבור אשתו, היא עלולה להרגיש בדידות ולא להנות מעליתו הרוחנית של בעלה. הנישואין הם קשר הדדי, לכן יש להשתדל במיטב היכולת לעלות ברוחניות ביחד עם בן הזוג. התקדמות משותפת ניתנת להיעשות על ידי השקעה מתמדת בבן הזוג, כי רק באופן זה בן הזוג לא ירגיש כפיה ויהיה מוכן לקבל שינויים. צמיחה רוחנית ללא שיתוף בן הזוג מסכנת את הנישואין. אדרבא, כל איש ואישה ישתדלו לקבוע זמן ללמוד ביחד, לדון בנלמד כמו בחברותא, לקבל קבלות - יחד, לעלות - יחד, ועל ידי כן לזכות להחדיר את אור השכינה לביתנו, כי איש ואישה שזכו - מפי עליון יתברכו.

אמרי שפר

- הרה"ק רבי דב בר ממזריטש אומר: עיקר האדם הצלם, דמות האדם שבו.
 - הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק אומר: רוצה אני שאף אם יתמוטטו השמים ופור תתפורר הארץ, יעמוד האדם על שלו וממקומו לא יזוז.
 - הרה"ק רבי זוסיא מאניפולי אומר: "עז פנים - לגיהנום" (אבות ה, כ) - מי שרוחו עזה, ואינו מתפעל מסביבתו, יכול לירד גם ל"גיהנום" למדרגות התחתונות, ואין לו ממה לחשוש.
 - הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק אומר: נוח לו לאדם שיסתכל לתוך עצמו ויראה מה מתרחש בו, משיסתכל בשמים ויראה מה מתרחש בהם.
- (פתגמים נבחרים)

על כן יאמרו המושלים - משל ונמשל

הגזר בהדר הטבע, שם יבין את כל החוכמה כולה ברגע אחד". התעוררה סקרנותו של המלך. הורה לחבוש שני סוסים, ויצא עם היועץ הזקן לטיול בשדות מחוץ לעיר. טייל המלך והתענג על הרוח הקלילה ועל מרבד הדשא מתחת לרגליו. שאל היועץ: "אמור לי, מלכי, איזה ירק גדל בשדה זה?". הביט המלך, ומשך בכתפיו. בשדות אחרים ראה עגבניות וקישואים ושאר ירקות. ואילו כאן, פלומות ירוקות ותו לא. ראה את סוסו לוחץ את הירק ברוב הנאה. אמר: "אולי שדה מספוא הוא?". גחן היועץ, חפן אגודת ירק, משך - ועקר גזר ענק, כתום... שתק המלך, חיכה להסבר. והיועץ אמר: "הנה, מלכי, תרתי וראיתי כי כזאת היא החוכמה. מונחת היא לפנינו, מתחת לרגליו, ואין אנו שמים לב. אבל גם אלו השמים לב - רובם הם כסוס זה, הגוחן ואוכל בכל פה את... העלים החיצוניים. ומאושר הוא, בטוח שבכך מיצה את כל הפרי... מעטים הם אלו, היודעים לאחוז בעלים החיצוניים - ולנבור לעומק, לדעת שמתחתם פרי נפלא, לעמול ולחשוף את הפרי ולהוציאו לאור העולם! אף בעניין החוכמה, כך הוא. התעניינתי וראיתי מה רבים הם החכמים בעיניהם, הרואים ראייה שטחית, מסיקים מסקנות שטחיות, ובטוחים שמיצו את הנושא והגיעו לתכליתו. מעטים הם היודעים שיש עומק לפנים מעומק, ומעטים עוד יותר יגיעים בלא חשך לחשוף רובד לפנים מרובד, עד שמגיעים הם אל הפרי, אל לב האמת!".

נפלא הסיפור, והמסר נוקב כל כך! אף בתורת הקורבנות כן הוא. המעמיק - ימצא את טעמם. כמו שנאמר "כי לא דבר ריק הוא מכם" - אם ריק הוא, מכם הוא, שאין אתם יודעים לדרוש בשעה שאין אתם יגיעים בו! והמתייגע להבין, מובטח לו שיאורו עיניו במאור תורה!

(מעין האמונה)

כתב רבינו הרמב"ם זצ"ל: "כל הקורבנות כולן מכלל החוקים הן. אין אנו מבינים מדוע יש להקריב קורבנות, ולא את דיניהם הפרטיים, כהקטרת האימורים וזריקת הדמים. ואנו אומרים לעצמנו: חוק הוא, גזירת מלך - כשם שאין מתיימרים להבין את כל חוקי הטבע וסיבותיהם, כך אין אנו מתיימרים להבין את כל חוקי הבורא בתורתו הקדושה. אבל הנה, מצינו שהחכמים קבעו כי "פרה אדומה" - חוק היא, ואילו את כלל הקורבנות לא מנו בין החוקים. ובגמרא לא מנו אלא חמישה חוקים בכל התורה. ואף בחוקים עצמם כתב הרמב"ם כי "ראוי להתבונן בהם, וכל מה שאתה יכול ליתן לו טעם - תן לו טעם. הרי אמרו חכמים הראשונים שהמלך שלמה הבין רוב הטעמים של כל חוקי התורה!". וחכמו יגעו ומצאו טעמים בעניין הקורבנות, אם על פי הפשט ואם על פי הדרוש, הרמז והסוד. ונמליץ על כך את הסיפור שמצאנו בהגדה "יוסף דעת", בה משולבים פסקי מרן הראשול"צ שליט"א עם סיפורים ומשלים מאלפים ממורשת מאורי המזרח. וזהו הסיפור: מעשה במלך חובב חוכמה ודעת, שקרא ליועצו הזקן ואמר לו: "נכספה נפשי לדעת את חוכמת הגויים ובני קדם, אך אין עיתותי בידי. לך ותור, חפש ובקש, תתמצת את חוכמתם והשביני דבר". יצא היועץ לדרך הארוכה, וכעבור זמן שב. התייצב בפני המלך לדווח על מסעו. בארצות רבות תייר, חוכמה רבה למד, וספרים הרבה הביא עימו. אמר לו המלך: "אין עיתותי בידי לעיין בכל הספרים. חכם אתה, ותוכל לתמצת הכל במשפט אחד". השתחוה היועץ, אמר: "גזר", ולא יסף. "גזר?!", תמה המלך. השתחוה היועץ ושאל: "כלום ראית מימך, אדוני המלך, שדה גזר בעונתו?". "לא", הודה המלך, "רק את הירק אני מכיר, כשהוא מוגש לשולחני, מרהיב עין בצבעו ומשמח חיך בטעמו". "אם כן", אמר היועץ, "אבקש מהמלך להילוות אלי ולראות את שדה

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

- ✓ לאחר הקידוש מיד יטול ידיו לסעודה מכלי שאינו נקוב, וקודם שיטול ידיו יאמר: "מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר", שיש בו ז"ן תיבות, ויכוין שלא יחסר מזונו וגם מזון הנפש. וצריך ליטול ידיו מעומד, וכן בכל השלוש סעודות של שבת.
- ✓ בוצע על שתי ככרות שלימות שאוחז בידו ובוצע התחתונה ועל פי הקבלה צריך לבצוע את העליונה. ולא יתחיל לבצוע הלחם עד שיסיים ברכת המוציא, כדי שתהיה הברכה על שתי ככרות שלימות. וגם הנשים אם אוכלות לבדן חייבות לבצוע על שתי ככרות.
- ✓ רשאי אדם לצרף ללחם משנה לחם שאול, שמחזירו לבעליו בשלימות לאחר הברכה והבציעה של ככרו, ואין צורך שיהיו שתי הלחמים דוקא משלו. וכן רשאי לצרף ללחם משנה חלה קפואה מהפריג'דר, אפילו שלא ראויה לאכילה.
- ✓ סעודת ליל שבת וסעודת שחרית צריך לעשות דוקא בפת. וצריך לאכול לכתחילה יותר מכביצה (כשישים גרם), אבל מי שהוא חולה וקשה לו אכילת הפת יאכל כזית (שלושים גרם) בלבד. ומצוה לבצוע בשבת פרוסה גדולה שתספיק לו לכל הסעודה.
- ✓ אם היה אנוס ולא יכול לקיים סעודת ליל שבת, ידחה הסעודה למחר, שיאכל ג' סעודות ביום, ובלבד שיקדש בלילה ויאכל מיד לאחר הקידוש כזית מחמשת המינים, או שישתה רביעית יין, כדי שיחשב לקידוש במקום סעודה, אבל צריך להשתדל מאוד בכל מה שאפשר לקיים כל סעודה בזמנה.
- ✓ טוב שילמד על השולחן בליל שבת ארבעה פרקים ראשונים של משניות מסכת שבת, ואת השאר יגמור ביום, ואם קשה לו, ילמד לפחות פרק אחד, וטוב לומר דברי תורה לבני ביתו בליל שבת על עניין הפרשה.
- ✓ בברכת המזון אומר "רצה והחליצנו", ואם שכח ולא אמר וחתם "בונה ירושלים" יאמר: "ברוך אתה ה' וכו' אשר נתן שבתות למנוחה לעמו ישראל באהבה לאות ולברית, ברוך אתה ה' מקדש השבת", ואם לא נזכר והמשיך בברכה רביעית, ואמר ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם" ומיד נזכר, יסיים "אשר נתן שבתות" וכו', ואם לא נזכר אלא עד שאמר "לעד", חוזר לראש, ודין זה נוהג גם באישה.
- ✓ מותר להניח הפירות שהובאו על השולחן בסעודת שבת עד לאחר ברכת המזון, כדי לברך לפניהם ולאחריהם להשלים מנין מאה ברכות, ואין לחוש לאיסור גורם ברכה שאינה צריכה, וטוב שיצווה לבני ביתו להביאם לפניו רק לאחר ברכת המזון.

(הבית היהודי - חלק א')